

עיצוב: דר סבו ושרי שרעא

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

המטה לחינוך אזרחי ולחיים משותפים
المقر القريب للمدينة للحياة المشتركة

הכחידאון
הישראלי

מרכז יצחק רבין

יום הזיכרון ה-28 לרצח יצחק רבין

התקווה

ערכת פעילות לכיתות ז'-י"ב

יום הזיכרון ה-28 לרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין,
י"ב בחשוון תשנ"ו, 4.11.95 | الذكرى ال-28 لغتيال رئيس الحكومة
وزير الدفاع اسحاق رابين

הכחידאון
הישראלי

מרכז יצחק רבין

משרד החינוך

מבוא

השנה אנו מציינים 28 שנים לרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין.

יצחק רבין נרצח ביום שבת, י"ב בחשוון תשנ"ו, 4.11.1995, בסיומה של עצרת המונים שנשאה את הכותרת "כן לשלום, לא לאלימות". הוא נורה בגבו על ידי מתנקש יהודי ישראלי שהתנגד למהלכים המדיניים שרבין שאף לקדם.

הרצח, כנקודת שפל בהווה הדמוקרטית הישראלית, יצר קרע ברקמת החיים המשותפים במדינה.

יום הזיכרון ה-28, המתקיים על רקע נסיבות פוליטיות וחברתיות מורכבות, עומד בסימן "התקווה". מערך הפעילות שלפניכם מספק הזדמנות לשיח על חשיבותה של תקווה בהיבט האישי, החברתי והלאומי, היכרות עם התקוות השונות שבהן מחזיקים אזרחי ואזרחיות ישראל הצעירים.

תקווה

עיצוב: דר סבו ושי ישראלי

יום הזיכרון ה-28 לרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין,
י"ב בחשוון תשנ"ו, 4.11.95 | الذكرى ال-28 لغتيال رئيس الحكومة
وزير الدفاع اسحاق رابين

המזיאון
הישראלי
מרכז יצחק רבין

משרד החינוך

מטרות

1. התלמידים והתלמידות יכירו את דמותו של יצחק רבין ופועלו.
2. התלמידים והתלמידות יבחנו את המושג "תקווה" וידונו במשמעותו על רקע התקופה האחרונה.
3. התלמידים והתלמידות ינהלו שיח על אודות חשיבותה של תקווה בהיבט האיש, החברתי והאזרחי.
4. התלמידים והתלמידות יכירו בתקוות השונות המתקיימות זו לצד זו במרחב הישראלי וידונו בחשיבותה של הכרה כזו בהקשר של יום הזיכרון לרצח יצחק רבין.

תקווה

התקווה – ערכת הפעילות

בערכה זו פעילויות פתיחה, מדרש כרזה ושתי פעילויות נוספות:

1. [פעילות פתיחה א': יצחק רבין](#), חייו ופועלו
2. [פעילות פתיחה ב': תקוותנו, התקווה](#)
3. [מדרש כרזה](#)
4. [דרושה תקווה](#)
5. [תקווה בשירים ובאמרות](#)

למורה:

מומלץ לעבור על המצגת מבעוד מועד ולבחור בפעילות ההולמת ביותר את כיתתך: כזו התואמת את רוח הכיתה ובית הספר, ואת המשאבים העומדים לרשותך.

תקווה

תקווה

"במקום שבו יש חיים – תימצא תקווה"

תקווה היא ציפייה לעתיד טוב יותר, אמונה שהטוב יבוא. היא מחייה, מעודדת ומחזקת.

ביום הזיכרון ה־28 לרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין, בחרנו לעסוק בתקווה.

למורה: למידע נוסף על מושג התקווה ניתן לעיין [כאן](#)

פעילות פתיחה א' – יצחק רבין, חייו ופועלו

אפשרות

1

המורה יקרין את הסרטון:

יצחק רבין, חייו ומותו (6:27 דקות).

המורה ישאל:

- ☐ אילו מחשבות ורגשות הסרטון מעורר בכם?
- ☐ אילו אירועים היסטוריים מוזכרים בסרטון?
- ☐ אילו תפיסות ואיזה חזון הנחו, לדעתכם, את יצחק רבין בדרכו ובתפקידים הרבים שמילא?

אפשרות

2

המורה יציג את הכרזה וישאל:

- ☐ מה אפשר ללמוד על יצחק רבין מהכרזה?
- ☐ אילו מחשבות ורגשות תמונות אלו מעלות בכם?
- ☐ אילו תפיסות ואיזה חזון הנחו, לדעתכם, את יצחק רבין בדרכו ובתפקידים הרבים שמילא?

המשך – פעילות פתיחה ב' – תקוותנו, התקווה

את [ההמנון הלאומי](#) ירשה מדינת ישראל מהתנועה הציונית.

הגרסה הראשונה של השיר – שנקראה במקור "תקוותנו" – נכתבה בידי המשורר נפתלי הרץ אימבר בסביבות שנת 1878, ופורסמה בירושלים שש שנים לאחר מכן, בשנת 1886.

מידע נוסף על ההמנון הלאומי ניתן למצוא [כאן](#)

שאלות:

1. מהי תקווה? מדוע היא חשובה לפרט, לאזרח, לעם, למדינה?
2. מהו המנון? מדוע מדינה זקוקה להמנון?
3. מה ההמנון מסמל עבורכם היום?
4. האם יש מילים בהמנון שאינכם מבינים? גלו את משמעותן.
5. אילו מילים בולטות במיוחד בהמנון? מדוע?

באדיבות ויקיפדיה

פעילות פתיחה ב' – תקוותנו, התקווה

התלמידים והתלמידות יתחלקו לקבוצות בנות 4–6 משתתפים

- שלב א' – כל משתתף ומשתתפת יספרו לקבוצה מהי השורה המשמעותית ביותר מבחינתם בהמנון התקווה ומדוע
- שלב ב' – חברי וחברות הקבוצה יגבשו טענה לגבי חשיבותו של ההמנון עבור מדינת ישראל והחברה הישראלית
- שלב ג' – חברי וחברות הקבוצה ידונו בשאלה הבאה: "המנון המדינה מבטא את כמיהתו של העם היהודי למדינה ריבונית בציון, לעם היהודי. משקמה לה מדינה ריבונית, האם לדעתכם יש צורך לעדכן את המנון המדינה, או להותירו כפי שהוא? מדוע?"
- שלב ד' – כל קבוצה תציג במליאה את תוצריה

למורה: להרחבה במועד אחר, ניתן להשתמש באחד משני הסרטונים הבאים ([א'](#), [ב'](#))

דיון:

ככל הנראה, לו היינו נחשפים לתוצרי הפעילות הזו בבתי ספר שונים בישראל, היינו מתוודעים לתוצרים שונים ומגוונים.

מה לדעתכם צריך לקרות כדי שכל התקוות הללו תוכלנה להתקיים יחד במדינה שלנו?

עוד לא אָבְדָה תְּקוּוֹתֵינוּ,
הַתְּקוּוֹה בְּת שָׁנוֹת אֲלָפִים,
לְהִיּוֹת עִם חֶפְשִׁי בְּאַרְצֵנוּ,
אֶרֶץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.

כֹּל עוֹד בְּלִבְּךָ פְּנִימָה
נִפְשׁ יְהוּדֵי הוֹמָיָה,
וּלְפָאֲתַי מִזְרַח, קְדִימָה,
עֵין לְצִיּוֹן צוֹפִיָּה,

מדרש כרזה

שאלות לדיון לבחירת המורה

1. מה רואים בכרזה?
2. אילו מחשבות הכרזה מעוררת?
3. מדוע לדעתכם מופיעות בקהל שתי קבוצות? מיהן הקבוצות? האם הן מייצגות לדעתכם קבוצות במציאות הישראלית?
4. האם לדעתכם הכרזה מייצגת את הרצוי או המצוי בישראל בהווה? הסבירו
5. מה לדעתכם משמעות הדגל הנישא על ידי הקהל?

תקווה

המשך מדרש כרזה

שאלות לדיון לבחירת המורה

6. מדוע נבחרה כרזה זו לדעתכם?
7. מהו לדעתכם המסר של הכרזה ומה חשיבותו לכל פרט בחברה ולחברה הישראלית ככלל?
8. מה הקשר בין הכרזה לבין יום הזיכרון לרצח יצחק רבין?
9. מדוע לדעתכם הוחלט לעסוק השנה ביום הזיכרון ליצחק רבין במושג "תקווה"? כיצד הוא מתקשר למציאות חיינו?
10. קראו את [דבר היוצרים](#). האם אתם מסכימים עימם? מדוע?

תקווה

יום הזיכרון ה-28 לרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין,
י"ב בחשוון תשנ"ו, 4.11.95 | الذكري ال-٢٨ لغتيال رئيس الحكومة
وزير الدفاع اسحاق رابين

המזיאני
הישראלי
מרכז יצחק רבין

דבר היוצרים – הדר סבו ושי ישראל

"בחודשים האחרונים, החברה הישראלית גועשת וסוערת סביב הרפורמה המשפטית. המונים יוצאים לרחובות ומביעים בעוצמות ששנים לא נראו כמותן – את מחאתם על מה שנתפש בעיניהם כאיום ממשי על עתידה של מדינת ישראל. מולם, עומד ציבור שלם המאמין באמונה שלמה כי דווקא הרפורמה היא זו אשר תתקן את המעוות באופן שיאפשר את תפקודה התקין של הממשלה ואת האיזונים הנכונים הנדרשים לשם חיזוק הדמוקרטיה. נראה שמעולם לא הייתה החברה הישראלית כה משוסעת ומפולגת, והקרע בעם כה כואב ומדמם. ועם זאת, הצלחנו להתבונן במציאות המורכבת הזו גם במבט מלא תקווה... המצדדים והמתנגדים, יוצאים לרחובות ונלחמים על עתידה של מדינת ישראל, על אופייה ועל צביונה, מתוך דאגה עמוקה ואהבה כנה למדינה ולמוסדותיה. המאבק הזה מדיר שינה בשיח האלים שהוא מייצר וברמת הנפיצות שלו, אך בקיומו טמונה גם מידה מסוימת של נחמה. הרוב הדומם מתנער מאדישותו הממושכת ולראשונה מזה שנים, מתנהל בציבור שיח אמיץ, מפוכח וכה ראוי ונחוץ – על ערכים כמו דמוקרטיה, שוויון וצדק, על תרגומו של החזון הציוני למציאות שכולנו היינו רוצים לראות סביבנו עבור ילדינו ונכדינו".

תקווה

עיצוב: דרור טבור ושן ישראל

יום הזיכרון ה-28 לרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין,
י"ב בחשוון תשנ"ו, 4.11.95 | الذكري ال-٢٨ لغتيال رئيس الحكومة
وزير الدفاع اسحاق رابين

הבנקדיאון
הישראלי
מרכז יצחק רבין

דרושה תקווה

באדיבות ניצן רצון

המורה תציג לתלמידים ולתלמידות את התמונה ותשאל:

1. איזה סיפור מספרת התמונה?
2. האם אתם מזדהים עימה? כיצד?

המורה תחלק לכל שלושה תלמידים דף

- כל תלמיד ותלמידה יבחרו את התקווה שהם זקוקים לה
- תלמידים ותלמידות שירצו בכך, ישתפו את הכיתה בבחירה שלהם ובצורך שלהם בתקווה

דיון:

- מה אתם יכולים או מוכנים לעשות כדי לקדם את התקווה שלכם?
- מדוע חשובה התקווה בחייו של אדם או אזרח? מדוע חשוב לקדם בחברה ובמערכת החינוך בפרט חשיבה אופטימית, צופה פני תקווה?

תקווה

קחו כמה
שאתם צריכים

תקווה

תקווה

תקווה

תקווה

תקווה

תקווה

תקווה

קחו כמה

שאתם צריכים

במישור הלאומי	במישור החברתי	במישור המשפחתי	במישור האישי	במישור הלאומי	במישור החברתי	במישור המשפחתי	במישור האישי	אחר

תקווה בשירים ובאמרות

המורה תציג את השקפים הכוללים ציטוטים העוסקים בתקווה ותשאל

1. איזה ציטוט מצא חן בעיניכם במיוחד? מדוע?
2. איזה רגש מובע באמצעות הציטוט?
3. כיצד הייתם מגדירים את המושג "תקווה" לפי הציטוט?
4. לאור מה שאתם יודעים על יצחק רבין ועל חייו, איזה ציטוט מהציטוטים לעיל תואם אותו או את תפיסותיו וערכיו? מדוע?

**"בואו נמשיך, החיים לפנינו, לא מאוחר כי מחר יום חדש
החלום יגוע אם נאבד את התקווה..." (סאבלימינאל)**

"לא מאבד תקווה, אפילו לשנייה. לא מאבד תקווה, כי הכול בא לטובה" (ארלט ספדיה)

**"כשהתקווה בלב בוערת, יש בדידות, יש כאב והתקווה איתך נשארת. אל תאבד אותה, תשמור
עליה" (מיכאל וקנין)**

**"יש עתיד ולא אבדה עוד תקוותנו, אם נאמין בזה, בסוף יהיה רק טוב. יש עתיד, נכון, אמרו זאת
לפנינו, אבל אנחנו מרגישים שזה יקרה כבר בקרוב" (אבי רחנבלום)**

**"בין המילים ושתיקות, בין הצלחות לנפילות, בין שאלות ללא תשובה, יש עוד תקווה, יש עוד
תקווה" (דוד ד'אור)**

**"אולי לכל דבר סיבה, שום דבר לא סתם ולנו יש תמיד תקווה שהטוב לא נעלם. זו התקווה,
המנגינה שלא כבתה" (שי משולם)**

"באשר החיים שם תקווה" (קונפוציוס)

"כשאין תקווה אין אף מאמץ" (סמואל ג'ונסון)

"אין תקווה שלא מעורב בה פחד, ואין פחד שאין בו תקווה" (ברוך שפינזה)

"התקווה טמונה בחלומות, בדמיון ובאומץ ליבם של אלה שמעזים להגשים חלומות למציאות" (יונה סאלק)

"לפעמים מתוך ייאוש פורצת תקווה" (לאו שה)

"לחיות ללא תקווה משמעו לחדול מלחיות" (דוסטויבסקי)

"התקווה היא חלום של אנשים ערים" (אריסטו)

"עלינו להשלים עם אכזבה רגעית, אך לעולם לא לאבד תקווה נצחית" (מרטין לותר קינג ג'וניור)

"תקווה היא כמו הסוכר שבתה: גם אם היא קטנה, היא ממתיקה הכול" (קונפוציוס)

"תקווה היא חלומו של העני" (תאלס איש מילאתוס)

"אל ניתן לפחדינו למנוע בעדנו לצאת בעקבות תקוותינו ולנסות להגשימן" (ג'ון פ' קנדי)

"המעט שאתה יכול לעשות בחייך הוא להבין למה אתה מקווה. והכי הרבה שאתה יכול לעשות הוא לחיות בתוך התקווה הזאת" (ברברה קינגסולבר).

סיכום

תקווה היא **הרצון** שתתגשם התרחשות שרוצים בה. היא חלק בלתי נפרד מחיי האדם כפרט, ומחיי עמים כקולקטיב. היא הייתה ועדיין **מנוע לשינוי** חברתי-לאומי-כלכלי בקרב חברות ועמים. התקווה טומנת בחובה את היכולת להעניק משמעויות אופטימיות לחיי האדם ולעתידם של עמים, אולם ההיסטוריה האנושית והחברתית מוכיחה כי הסתפקות בתקווה בלבד, ללא מעשים ופעולות להשגת ההתרחשות הרצויה, לא תניב את פירות התקווה. ב"שיר לשלום", השיר האחרון ששר יצחק רבין דקות ספורות לפני שנרצח, מצוי המשפט הבא:

תקווה

"אל תגידו יום יבוא – הביאו את היום"

התקווה היא מקור לאופטימיות אך היא כשלעצמה לא תעשה את השינוי שאנו רוצים בו.

את השינוי יכול לעשות רק האדם.
על כן, העיסוק בתקווה חייב לכלול תהליך כן, פתוח, נוקב ולעיתים כואב, שבמהלכו נבצע בירור ערכי של החזון שלנו, יהיה זה האישי, החברתי או הלאומי, ולאחריו נדון באמצעים ובמשאבים שיש ברשותנו כדי להגשימו.

תקווה

יום הזיכרון ה-28 לרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין,
י"ב בחשוון תשנ"ו, 4.11.95 | الذكري ال-٢٨ لانغتيال رئيس الحكومة
وزير الدفاع اسحاق رابين

המזכיר
הישראלי
מרכז יצחק רבין

